

KARIYS

Eina syklį savaitę.

Kaina: 3 mėn. 10 auks.,
6 mėn. 20 auks., 12 mėn.
35 auks. Atskiri numeriai
— 80 skatukų —

Adresas: Kaunas, Lai-
svės Aleja 10 Nr. «Kario»
— Redakcija. —

Nr. 30 (114)

Kaunas, 1921 m. liepos mėn. 28 diena.

III metai.

Karas su Želigovskiada?

Š. m. liepos m. Lenkijos Užs. Reik. Min. Skirmuntas pasiuntė Anglų, Prancūzų ir Italų Vyriausybei notą, kurioje jis protestuodamas prieš lenkų persekiojimus Lietuvoje, prašo Santarvės valstybių užkirsti kelią panašioms apsireiškimams, kad tuo būdu išvengus susirėmimo tarp Lenkijos ir Lietuvos. Logingai mąstant iš šios notos išeina, kad jeigu ir toliau lenkai bus taip spaudžiami (?) Lietuvoje, tai Lenkija priversta bus pulti Lietuvą. Visai nekalbant apie tai, kad lenkai, kaip tokie, Lietuvoje nėra persekiojami, kas gerai žinoma kiekvienam valstybiniam mąstančiam piliečiui. Apistosime plačiau dėl lenkų grasymo pulti, kuris mus, kaip karius, turi ypač sudominti. Kiekviena nota turi būti paremta kokios nors jėgos, ar tai fizinės, ar moralės, nes kitaip ji pasiliks tik popieriaus gabalas. Visus savo žygius lenkai ligi šio laiko rėmė ir teberėmė ginklu. Tai raudonu siūlu eina per visą Lenkijos istoriją ligi jos padalijimo 1795 metais. Tą pat mes matome ir šiais pastaraisiais Lenkijos gyvavimo metais; pakanka tik prisiminti Focho liniją, dievai žino kiek kartų pakeistą, Suvalkų sutartį, kuri vos pasirašius jau sulaužoma; Rygos sutartį, kur lenkai pasigrobia didžiausius gudų ir ukrainiečių gyvenamus žemės plotus, Aukštąją Sileziją ir t. t. Šiuo atveju, reikia manyti lenkai irgi įrodys pasauliui ministerio Skirmunto žodžių teisingumą savo numylėtu būdu—ginklo pajėga, juo labiau, kad dabar lenkai turi liusesnės rankas, negu kada nors anksčiau turėjo. Galingi kaimynai iš vakarų ir rytų šiuo metu bejėgiai ir vargu, ar jie begalėtų pasipriešinti tokiam agresyviam lenkų žygiui. Vakarų kaimynai—vokiečiai, Versalės sutartį pasirašius keletai dešimčių metų nustojo savo galybės; Rusai, iširę nuo didžiojo karo, dar labiau nusilpo per 3 metus nepertraukiamo piliečių karo, o šiais metais prisidėjo dar didžiausias badas Pavolgėj. Visos rusų pastangos nukreiptos į tai, kad neduoti galutinai suirti šalies gyvenimui ir atstatyti pramonę. Rusai, matyti, nori pirma susitvarkyti viduje ir užsienio politikoje ir kol kas susilaikyti nuo agresyvių žygių. Jų užsienio politika dabartiniu momentu charakterizuojama žodžiais: „potiške da poglaže“. Su lenkais jie irgi laikysis greičiausia tos pačios linijos; apie tai liudija ir didelių bolševikų karo jėgų, stovėjusių lenkų fronte, atitraukimas Ukrainos gilumon. Tokį patogų sau momentą lenkai stengiasi sunaudoti, kad galutinai išsprendus ginčą su Lietuva jiems tinkamoje plotmėje. Todėl ir skubinasi požas Skirmuntas rašyti savo notą, o jai paremti siunčia arčiau prie demarkacijos linijos ginkluotų partizanų, o kai kur ir naujų kariuomenės dalių nuo bolševikų fronto. „Vidurinės Lietuvos“ teritorijoje mokinaimi apseiti su ginklu visi jauni vyrai nuo 18 iki 23 metų. Tam tikslui kiekvieną dieną jie renkasi nuo

5—8 val. ryto paskirtose vietose, kur persirengę karo drabužiais mankštinami karininkams vadovaujant. Pirmos persirengusių kregždutės jau spėjo pasirodyti mūsų fronte. Liepos 17 d. persirengę lenkų kareiviai puolė mūsų sargybą Švenčionių rajone Lokajų kaime. Visoj Vidurinės Lietuvos teritorijoje vedama registracija vyrų nuo 18—35 metų amžiaus, o kai kuriose vietose jau paskelbta minėtų metų ir mobilizacija. Kariuomenėje ir tarpgyventojų leidžiamos paskalos, kad lietuviai rengiasi pulti Vilnių. Pafrontės rajone didelis judėjimas, kelių taisymas. Tai vis daviniai, iš kurių sprendžiant galima eiti prie išvados, kad mes ne šiandien, ryt turėsime susidurti su lenkais kovos lauke. Tačiau yra rimtų davinijų, kad tai viskas šiandien daroma lenkų daugiau demonstracijos tikslu ir kad lenkai dabartiniu momentu vargu bau begalės pulti Lietuvą. Dauguma žmonių, be abejo, mano, kad viena iš svarbiausių tam priežasčių Santarvės „veto“. Prancūzai atvirai ir griežtai palaiko lenkus, anglai šaltai ir atsargiai vieną kitą kartą nusišypso lietuviams. Regis, jie tiek tėra Lietuvos klausimu suinteresuoti, kiek tai liečia jų ekonominį stovį. Lietuva gi Anglijos ekonominio stovio nepataisys. Anglijai dabar rūpi svarbesni klausimai: Airijoje, Indijoje, Afganistane, Mažosios Azijos kolonijose neramu. Yra pavojaus, kad anglai nustos turtingiausių, didžiausių kolonijų, o podraug su tuo ir plačiausių pasaulio rinkų, kas labai sunkiai atsilieptų į Angliją, kaip prekybos bei pramonės šalį. Iš kitos pusės Rusija, turinti tiek daug sužieduotinių, o tarp jų ir anglus, be abejo, traukte traukia anglams akį; jie intensyviai ieško sau geriausių jon kelių, bet čia daug patogiau naudotis prekių pervežimui Latvijos ir Estų teritorijomis, kurios guli jūros pakrašty, turi daug didelių uostų. Todėl anglų interesai Lietuvoje maži, jie neperdaug suinteresuoti Lietuvos gyvenimu ir iš jų pusės mes negalime tikėtis stiprios paramos.

Rodos galingai Lenkijai, turinčiai šimtus tūkstančių kariuomenės būtų visai nesunku apsidirbti su Lietuva. Taip, jiems būtų lengva ją pagrobti, jeigu jie būtų taip ištikrųjų galingi. Kariuomenės skaičius dar nereikia, kad šalis stipri. Turime pavyzdį—rusus didžiojo karo metu — milžinas ant molio kojų. Tokia pat dabar ir Lenkija: viduje nesusitvarkius, ekonominis gyvenimas iširęs, pramonė sunaikinta, dideliuose pramonės centruose, kaip Lodziuje, nedarbas ir nuolatiniai darbininkų streikai. Ginklo pajėga laiko užėmė didelių svetimų žemių plotų, kur viešpatauja gyventojų sukilimai, o ypač pastaruosiu metu; pagalios, neišrištas dar Aukštosios Silezijos klausimas verčia lenkus susilaikyti nuo naujo karo, kuris nusitęstų ilgesniam laikui, nes vienu mostelėjimu lenkams nepasisektų pagrobti Lietuvos.

Suvalkų, Augustavo žemėse, mozūrų gyvenamose, mūsų kariuomenė priversta buvo skubiai trauktis, palikdama priešui karo grobį. bet prasidėjus kovoms

Vilniaus rajone, toji pati pusiau sumušta kariuomenė duoda smugius lenkams, po Širvintais ir Giedraičiais. Pas lenkus prasideda dezorganizacija: stovėję Varenos rajone Varšuvos savanorių divizijos pulkai atsisako toliau pasilikti Lietuvių fronte, kai kurias dalis tenka nuginkluoti net kulkosvaidžiais ir artilerija. Želigovskio kariuomenė ir gi jra. Todel tad naujo karo su mumis lenkams perspektyvos neperpuikiausios ir jų visi prirengiamieji prie karo darbai, greičiau yra gąsdinimas, kad padarius mumis nuolaidesniais, ir įvairiomis P. O. W., L. L. K., ir Želigovskiadomis pailsinus mus, priversti galų gale ištekti už Lenkijos. Be abejo, jeigu šis planas pasirodytų per ilgas, nenyksta galimybė, kad lenkai siųs ir regulinės kariuomenės Lietuvos glumon, bet tada šaly reguliari kariuomenės kiekvienoj grįčioje juos sutiks mūsų prakilnūs šiauliai.

L. A. Zubrys.

Ruoškimės ateičiai.

Karo tarnybą atliekant pravartu būtų daug kam, kas turi gabumų, noro ir pakankamo išsilavinimo, pagalvoti apie ateitį, pasiruošti jai, kad grįžus namo lengviau ir patogiau galėtų gyventi.

Šiuo atveju galima sėkmingai veikti tik įgyjant kurią nors specialybę.

Jokia vietos, visuomenės tvarkos, ar gyvenimo krašto atmaina ne baidi specialistui! Jis visur ir visados vienodai branginamas.

Šiais tikslais ir dedame žemiau straipsnį apie naują mokamosios auto-kuopos laidą.

Zinia apie Auto-mokyklos 2-ją laidą plačiai, matyti, pasklydo, nes iš visų užkampių atvykstantieji Kaunan tarnybos reikalais kareiviai, dažnai kreipias į Auto-Mokamos kuopą norėdami į ją stoti.

Atvyksta seni savanoriai, nuo pirmų dienų stojusieji ginti tėvynės, atvyksta naujokai ir visų rūšių ginklų puškarininkiai.

Tai rodo, kaip didelis mūsų kareivių noras įgyti specialybę.

Jie žino, kad kelias prie tos specialybės — sunkus, kad jis reikalauja daug darbo ir gabumų, kad

50% mokinių nebaigia mokyklos ir iškomandiruojuama kitur, bet noras tapti specialistais persveria abejones.

Atvykstantieji sudaro tik mažą dali tų, kurie nori stoti mokyklon.

Mokyklai svarbu, kad jon pakliūtų ne tie, kurie pripuolamai pasiprašo, bet tinkamiausieji iš norinčių.

Auto-dalys reikalauja ypatingos rūšies kareivių; kareivių parinkime jiems turi būti teikiama pirmenybė prieš visas kitas dalis.

Aviacija gal atimtų tą pirmenybę, bet jos Mokomoj Eskadrilėj tik kokia pora kareivių, iš tikrųjų gerai parinktų, kiti gi vis karininkai.

Aviacijos kareiviai bendrai imant ne mašinal valdyti, bet atlikti įvairios rūšies specialiam darbui, kurie atsitinka visose technikos dalyse.

Tik auto-dalies kareivis gauna savo žinion mašiną, nors ir mažą, bet tokią, kur tiek minties įdėta, tiek praktikos sukrauta, kad reikalingas didelis ir ilgas darbas, kad ją pažinti.

Auto-dalies kareivis privalo išmokti tai vos žengti su ja vaikučio žingsniu, tai leistis į lenktynes su vėju.

Už vairo jam besėdint jo ausys turi nuolat gaudyti kiekvieną mašinos beldėjimo garsą; budri akis turi nuolat viską sekti; mintis tuč tuojau tur pagaut išėjimą iš kiekvienos padėties; ranka tvirta ir minčiai paklusni turi vykinti kiekvieną pasiryžimą iš karto.

Jis turi mokėti tuoj surasti įvykstančių kliūčių priežastis ir greit jas pašalinti.

Šimtus kilometrų nutolęs nuo tų, kurie galėtų prižiūrėti ir patarti, jis gali pasitikėti tik savo žinioms ir jėgoms, ir vien tik juo pasitikėti gali jo viršininkai.

Užtenka keletą valandų neprižiūrėti, kad sudaryti nepataisomų arba sunkiai pataisomų sugadinimų šimtus tūkstančių auksinų kainuojančiai mašiniui.

Jis turi būti doras; benzinas tik 2-3 kartus pigesnis už sviestą (bent vasarą); judina jis ne tik variklį, bet ir šmuklerių širdis.

Kontrolės tikros čia būti negali. Šoferis ir motociklistas dažnai toli nuo priežiūros; bet ne kyla jis į padanges tolumon ir nuo žemės pagundų, bet vis randas ašarų pakalnėj.

Geriausia ir vienintelė kontrolė—tai gerai parinkti žmonės.

Brundalas.

Naujakuriai.

Popieriuj užbrėžtas tikslas aprūpinti karius žeme. Popieriuje tas darbas rodos gan gražiai sumanytas, išgvildentas ir gana aiškiai pamatuotas bei pagrįstas.

Nustatyta, kaip, kas, iš kur ir kiek gaus žemės, kaip ją pradės dirbti.

Vis tai sugalvotieji planai, popieriniai planai. Įdomu pažvelgti, kas praktikoje išėjo.

Ir pradėjo šį darbą tam tikra valstybės įstaiga varyti.

Buvo priešingų žemės dalinimui bendrai kam nors ir ypač kariams, kadangi kariai, jie manė, neturėsią įmonių žemei dirbti ir tik varginsią Valstybės lėda.

Nemažas skaičius mūsų piliečių, nors aktingai nesipriešino tai reformai—dvarų dalinimui, bet abejojo, abejojo dėl tikslumo smulkiatūkius ir t.t. Įvairiais, politiniais, ekonominiais ir partiniais motyvais pasišarvavę asmenys prieštaravo ar bent abejojo.

Dabar gi nors mažamę mašte turime progos tos naujos reformos vaisius matyti. Yra veik kiekviename

apskirty po keletą dvarų, kurie kariams bei karių šeimynoms išdalyti.

Kai kas gavo žemės pernai, kai kas šią žiemą. Dauguma tokiu būdu praleidžia pirmąją sunkiąją darbo vasarą savo naujose kolonijose.

Nuvykau aplankyti naujakurių. Neturėdamas tikslų statistikos ar šiaip mokslo pagrindais sisteminti savo žinias—įspūdžius, aš tik žiūrėjau į tą jų gyvenimą, sekiau, teiravais stengdamas kuo veikliausiai įsibruauti į patį jų gyvenimo centrą, sužinoti visas gyvenimo „sprendžinas“, kurios jį stumia.

Prisižiūrėjęs į naują jų buitį, pamatęs ar pajutęs jų nelaimės, karšatis ir džiaugsmą, pasitenkinimą, pasistengsiu objektingai, taip kaip pašaliniam žmogui išrodo, išdėstyti ten gautus įspūdžius.

Kas gi išėjo iš to darbo? Kokie valdžios reformos ir jų pačių triuso ir karštų pastangų daviniai?

Arčiau prisiziūrint į naujakurių gyvenimą pastebima jų keletas rūšių. Yra karių, kurie pirma turėjo žemės nors ir maža arba jo nuomojo, bet visgi naujam darbui čia galėjo atsinešti pirmajai pradžiai reikalingą inventorių, gyvulius ir ūkiui reikalingus mažmožius, kurie smulkiame ūkyje tokią svarbią rolę val-

Mokyklos doros neišmokys, kareiviai turi atėti dori į mokyklą.

Be karinių kalykų Auto-mokykloje mokoma fizikos, aritmetikos, automobilio ir motociklo teorijos, važinėjimo, šaltkalvystės, kalvystės, mažo remonto, elektrotechnikos.

Ne kiekviena galva „gali išnešti tokią programą“.

Tik žmonės išėjusieji nors dviklasę liaudies mokyklą, žinantieji kurį nors amatą, o svarbiausia darbštūs, rimti, gabūs, visais žvilgsniais ištikimi, giliai norintieji įgyti specialybę, gali tapti motociklistais ir šoferiais.

Jie privalo mokėti gerai lietuvių kalbą, nes viskas mokykloje mokoma lietuviškai; tik priešingai mums galvalai dar neišsimokė jos, o mokykla ne tam, kad tokius galvalus šviesti.

Daugybė žmonių, tinkamų nurodytiems reikalavimams, išmėtyta įvairiose dalyse ir lengvai galėtų būti daugelyje atsitikimų pamainyta kitų, auto-dalimis netinkamų.

Jei kreipti dėmesį į brangumų mašinų, prietaisų ir medžiagos, kuriuos vartoja auto-dalys, jei atminti, kad netinkami žmonės dėl tų prietaisų painumo ir dėl to, kad negalima jų tinkamai kontroliuoti, atneš vien tik nuostolius ir didelius nuostolius mūsų kraštui, tai reikia pripažinti, kad tą mažą skaičių kareivių, kurie auto-mokyklai reikalingi, ji pati turi sau pasirinkti.

Bet kad duoti medžiagos tam parinkimui vykdyti, reikalinga, kad paaiškėtų skaičius norinčių ir tinkančių nurodytiems reikalavimams.

O tas paaiškėtų, jei kiekvienas tokios rūšies kareivis atsiųstų prašymą Auto-mokomos kuopos vadui (ne visi gi gali patys atvykti).

Prašyme turi būti nurodyta: 1) kokį mokslą išėjo, 2) kiek metų, 3) gimimo vieta, 4) užsiėmimas prieš karą, 5) ar žino amatą, 6) viršininko liūdymas apie ištikimybę, 7) kada įstojo į kariuomenę, kur, kada ir kokią vietą užėmė.

Prašymas turi būti parašytas paties prašytojo ranka.

Siųsti prašymą privalo tiesioginiam viršininkui žinant.

dina. Jiems dabar gyvenasi gan gerai. Jie apdirba laukus, statosi trobas.

Ir jeigu yra ganėtinai šeimynos, jų gyvenimo sąlygos mažai ku skiriasi nuo paprastų ūkininkų bei nuomininkų gyvenimo. Čia, suprantamas daiktas, tyrinėti ir sekti maža ką gali. Tai jau paprastas, mažai įdomus, atsitikimas.

Veik tokioje pat padėtyje yra ir karių šeimynos gavę žemės. Daugiausia tai buvusieji kumečiai, nuomininkai ir nedaug mažžemių ūkininkų.

Atvažiuoja jie į naujas sodybas su savo inventoriu, gyvuliais, dažnai turi sėklų, turi ganėtiną skaičių šeimynos. Ir jiems darbas nesunkiai vyksta.

Padėjus valdžiai grūdais sėklai ir sienojais trobesius pasistatyti jie per keletą metų virs stiprokais ūkininkais.

Sunkiausia padėtis jaunų nevedusių karių, bežemių, kurių tėvai toli gyvena. Jie dabar skubiai renkasi sau žmonas. Labai daug esti vestuvių.

Apsivesti ir gi ne taip jiems lengva. Jie dažnai esti kad ir iš tos pat apskrities, bet iš tolimesnių vietų aplinkiniams gyventojams nežinomi. Nors vedybas jie ne vien ekonominiiais išrokavimais pamatuoja, supradami, kad turtai šiame atsitikime yra antraeilis da-

Prašymas privalo būti paduotas prieš rugpjūčio 20 d.

Kas rimtai nori įgyti specialybę, privalo pasinaudoti šia proga. B.

Lietuvos Respublikos ginkluotos pajėgos organizacija.

Šio mėnesio (liepos) pradžioje Ministerių Kabinetas patiekė Steigiamajam Seimui įstatymo sumanymą, kuriuo nustatoma mūsų valstybės ginkluotos pajėgos organizacija.

Sumanymas pavadintas „Kariuomenės komplektavimo“ įstatymu ir liečia vieną kariuomenės komplektavimo dalį, būtent — komplektavimą žmonėmis.

Minėto įstatymo sumanymu Lietuvos Respublikos ginkluota pajėga turėtų būti organizuojama nuolatinės kariuomenės pamatais, su visuotina, visiems piliečiams—vyrams privaloma karine tarnyba.

Ginkluotą pajėgą sudarytų:

- 1) armijos kadras,
- 2) atsarga,
- 3) naujokų rezervas ir
- 4) apsauga.

Taikos metu Respublika turėtų nuolatinę kariuomenę — armijos kadra, susidedantį iš pagrindinių ir mokomųjų kariuomenės dalių, komplektuojamų turinčiais 20 m. amžiaus naujokais ištraukusiais burtus ir savanoriais.

Savanoriai gali būti ir jaunesni, bet privalo turėti nemažiau 18 metų.

Nuolatinės kariuomenės papildymui reikalingas naujokų skaičius turėtų būti nustatomas kas metai įstatymų leidžiamuoju keliu.

Tinkami karo tarnybai naujokai, bet nepatekę į nuolatinės kariuomenės eiles, arba, kaip įstatymo sumanyme pavadinta „armijos kardą“ skiriami naujokų rezervan.

Atitarnavę nuolatinėje kariuomenėje pereina atsargon, o atbuvę paskirtą laiką atsargoje—pereina apsaugon. Patekę gi naujokų rezervan ir atbuvę jame paskirtą laiką—pereina tiesiog apsaugon.

lykas, bet visgi jiems, visai pateisinama ir suprantama, rūpi gauti žmoną iš artimųjų kaimynų, kad būtų šiek tiek lengviau, naujiems giminėms padedant, įsikurti. Blogiau, jei jie iš svetimo apskrities. Jau yra pasitaikiusių pora ne visai vykusių vedybų, vienoje apylinkėje, ir ten jau kaip naujakuriai, taip iš kitos pusės ūkininkai atsargesni. Kol gerai nesusipažįsta su vienas kitu, nedaro jokių rimtesnių žingsnių. Rūpi, žinoma, ir pasoga naujakuriams. Ūkininkai gi nevisai dar lig šiol tiki naujakurių padėties patvarumui. Nuolat skleidžiami tamsiausių sodžiaus sluoksnių tarpe gandai, kad žemė duota kariams laikinai, kad ją atimsią. Jie neskuba išleisti savo dukterų už naujų kaimynų, nenori duoti kraičio, pasogos, bijodami, kad nenuėitų niekais jų turtai.

Bet vis dėlto pamatę užsėtus laukus, gan gerai užderėjusius javus ir suvežtus ar vežamus rąstus troboms, ūkininkai suminkštėja. Vestuvių dabar daug pasitaiko.

Bendrai pastebėjau, kad tarp sodžiaus gyventojų ir naujakurių yra nemaža nesusipratimų ir net savotiško antagonizmo.

Sodžiaus gyventojai taip buvo įpratę, kad jų pašonėje esančio dyvo plevoje galima ir arkli paspa-

Beįdras karo tarnybos prievolės laikas susidaro iš:

- 1) tikrosios karo tarnybos pėstininkų dalyse — 2 metai; specialių ginklų rėšių dalyse—3 metai;
- 2) pirmos rėšies atsargoje—5 metai;
- 3) antrės rėšies atsargoje—8 metai;
- 4) pirmos rėšies apsaugoje—5 metai;
- 5) antros rėšies apsaugoje—5 metai;

arba:

- 1) naujokų rezerve—12 metų;
- 2) pirmos rėšies apsaugoje—8 metai;
- 3) antros rėšies apsaugoje—5 metai.

Tokiu būdu karo tarnybos prievolė tęsusi nuo 20 metų ligi sueisiant 45 metams amžiaus.

Tikrosios tarnybos laikas tiem kareiviams, kurie sugebės greičiau išmokti karo mokslą, būtų trumpinamas, paleidžiant juos atostogon 5 mėnesiams šiuo būdu:

1) tarnaujantiems pėstininkų dalyse—išbuvus kariuomenėje nemažiau kaip vienus metus;

2) tarnaujantiems specialių ginklų rėšių dalyse — antrųjų ir trečiųjų tarnybos metų laiku po 2 1/2 mėnesio.

Patekę naujokų rezervan ir paskirti atsargon iš-tisai netarnautų ir būtų šaukiami karo tarnybon periodiniai, būtent:

1) naujokų rezervas pirmais ir antrais metais (po paskyrimo naujokų rezervan) šaukiamas mokymui 2—3 mėnesiams, o toliau — kas treči metai į pakartojimo rinktines 4—6 savaitėms;

2) pirmos rėšies atsarga gali būti šaukiama karo mokslui pakartoti ne daugiau kaip du kartu: antrais metais nuo atleidimo iš kariuomenės—neilgiau kaip 8 savaitėms; ir trečiais ar toliau—neilgiau kaip 4-ioms savaitėms;

3) antros rėšies atsarga — nedaugiau kaip du kartu per visą laiką buvimo antros rėšies atsargoje ir kiekvieną sykį neilgiau, kaip 14 dienų.

Apsauga visai nešaukiama į pakartojimo rinktines.

Tai toks tarnavimo laikas taikos metu. Gi karo metu, pašaukti karo tarnybon vyrai privalo tarnauti kariuomenėje tol, kol to reikalauja Respublikos padėtis.

Paskelbus mobilizaciją naujokų rezervas ir atsarga sunaudojami papildymui nuolatinės kariuomenės ligi karo meto etatų ir formavimui atsargos dalių, o apsauga—skiriama atsargos ir užpakalinėms dalims formuoti.

Majoras Škirpa.

P. S. Čia padaviau tik turinį svarbiausių įstatymo sumanymo vietų, neminėdamas smulkmenų, kurias buvo galima apleisti, neiškreipiant įstatymo sumanymo pamatinių dėsnių. Savo nuomonę tarsiu vėliau. Kadangi ginkluotos pajėgos organizacijos klausimas yra be galo svarbus ne tik šiandieną, bet ir Lietuvos ateičiai, pageidaujama, kad šiuo reikalu spaudoje išsirtų kuodaugiausia dalyko žinovų.

Majoras Šk.

Žvalgybos organizacija.

(Tėsinys Nr. 29).

Žvalgybos dalių veikimo būdas ir žvalgybos kryptis.

Žvalgyba, kaip ir patsai karas, privalo būti persiėmusi puolimo ūpu (dvasia).

Iš vienos pusės reikia rinkti žinias jėga, kadangi jos pačios neateina, o iš kitos pusės reikia kliudyti priešininkui žvalgyti, t. y. naikinti jo žvalgybą arba blogiausiu atsitikimu trukdyti ją.

Jei mūsų žvalgyba bus perdaug atsargi, vengs susidurti su priešininko žvalgančiomis dalimis, tai tuo pačiu atidarys kelią priešininko žvalgybai. Žymėsnieji rusų armijos kavalerijos viršininkai Didžiojo karo metu generolas Kaledinas ir gr. Kelleris visuomet užduodavo žvalgy būrelių viršininkams klausimą, kokių jie turėjo nuostolių, kontroliuodamas tuo būdu būrelių veikimo būdą, kadangi be kautynių, o tuo pačiu ir be nuostolių, paprastai žvalgy būrelis negali surinkti rimtų žinių.

Bet, kad žvalgyba būtų puolamoji, ji privalo būti ir pakankamai stipra. Žvalgančių dalių veikimo būdui turi įtakos ne tiek paskirtų žmonių skaičius, kiek jų privalumai ir ypač atatinkamo būrelio viršininko raiteliuose, o pėstininkuose — žvalgančios partijos vir-

— Tai aš ir mano tėvai, vaikel, savo kruvinu prakaitu ją išpirkom.—Taip išpirkom,—sako atsidusdamas senelis. O jūs dabar..

— O mes tai neišpirkom? A? Kaip tu manai, neišpirkom? — Karštai užsipuolė buvusis savanoris. Jis iš skaičiaus tų pirmųjų savanorių tinkamai atsakė seniui. Jis taip karštai jį ėmė atakuoti, kad kiti buvusieji prie tos kalbos tik šypsojos.

Kaip matai senuką ožio ragan suvarė.

Valsčius, oficialės jo įstaigos ir viršininkai ir gi prieš naujakurius yra nusistatę.

Ir mokesčiais valsčių reikalams neaplenkė ir kelių taisyti ir pastotes, žyginus arklus reikalauja duoti.

— A, gavot žemės, tai ir atbūkit visa, ką mes.

— Mes neatsisakom. Tik duokit mums atsikvėpti,—sako naujakuriai.

Taip, mūsų tolimose nuo centro įstaigose mažai naujakuriai paguodos sau randa. Bendrai jau mūsų apskričių administracija yra apsnūdus, neveikli, tolimai plačiųjų gyventojų sluoksnių interesams, šiuo atsitikimu, kada reikia domiai j jų padėti įsiziūrėti, atsargiai veikti, laiku padėti, patarti, ji, beabejo, to nesugeba.

— Kad tik mums nekliudytų! — sako naujakuriai.

nyti ir miškeliuose šakų ar malkų pasikirsti, kad dabar naujiems šeiminkams atvykus, jei jie užsimiršę pakartoja savo senąjį papratimą, tie griežtai ir energingai užprotestuoja, žinoma kyla nesusipratimų. Ūkininkams ir šiaip buvo geriau verstisseniem servitinkam valdant dvarus, ypač paskutiniu metu, kada jie nesugebėdavo visų laukų apdirbti, kada pievos likdavo nenušienautos, ūkininkai kaip dirvų javams sėti, taip ir pievų gan lengvomis sąlygomis sau gaudavo. Visos tos privilegijos dabar jiems pasibaigė. Naujakuriai griežėsi viską patys dirbti, nieko pašaliniams neužleidžia, budriai savo teises daboja.

Be to sodiečiai turi ir, taip sakant, filosofinį pagrindą neigti naujakurius.

— Kaip gi dabar čia yra,—klausia manęs, vienas ūkininkas?—Buvo, buvo dvaras, valdė žemę ponas, tik žiūrėjim važiuoja, eina iš kaž kur nauji žmonės ir sėdasi ant dvaro žemės kaip ant savo! Kaip gi čia yra?

— Valdžia mums davė,—sako greta stovėjęs naujakuris.

— Bet gi ta žemė ne jų, svetima jiems.

— Na gi ir tavo žemė pirma buvo pono—atrėžias pats jaunas energingas karys savo naujam kaimynui.

šininko paskyrimas. Tolimoji žvalgyba privalo laikytis kelių, kuriais laukiama puolimo; dažniausiai tai esti važiuojamieji keliai su tam tikru žemės ruožu šonuose; priešingoms pusėms artėjant, raitoji žvalgyba privalo vis labiau ir labiau plėstis, pridengdama visą savo kariumenės frontą, kol ateis pėsčioji žvalgyba, kuri ir pamaino ją prasidedant kautynėms; raitoji gi žvalgyba tuomet be paliovos veikia sparnuose.

Lauko kautynės dažniausiai nulemiamos sparnuose, kiekviena pusė stengiasi apsupti priešininko sparną, kadangi tai yra silpniausia kautynių sustatymo vieta. Užtat ir žvalgymo linkmė privalo eiti apsiaupimo būdu. Žvalgybos tikslas prieš pat kautynes ir kautynių metu yra surasti priešininko sparnus ir svarbiausiai pėstininkų, kadangi iš jų suskirstymo lengviausia atspėti priešininko siekimai,

Suradus priešininko sparnus žvalgyba privalo užteiti pro sparnus ir užpakalin, kad pamatytų artilerijos rezervus.

Artimosios žvalgybos linkmė yra visas vietas ruožas išilgai veiksmų krypties (paliaj tą kelią arba tą kryptį, kur dalis eina, sustoja arba veikia kautynėse). Tą žvalgybą daro kiekviena atskirai einanti arba stovinti dalis (vora) ir kiekviena kariuomenės rūšis sau, visomis galimomis bei pasiekiamomis priemonėmis. Artimoji žvalgyba nenutraukiama ir tada, kai dalys pradeda kautynes, ji tik daugiau nukreipiama į sparnus ir sekama kaip priešininkas taip ir mūsų kaimynės (gretimai veikiančios) dalys.

Žvalgybos vaidmuo.

Žvalgybos išdavos neturi būti dedamos to ar kito nusprendimo pagrindan, del karo ar kautynių. Jos yra tiktai priemonė išaiškinti apystovą vykdant mūsų sumanyką, palengvinti jo įgyvendinimą, keisti jo smulkmenas, bet jokių būdu nedaryti tą sumanyką priklausomu nuo žvalgybos pranešimų gavimo laiko.

Kas drąsiai veikia ir griežtai vykina savo sumanyką, tas patsai sau sudaro apystovą.

Kas veikia baikiškai, laukdamas pranešimų iš žvalgybos, tas visados vėluosis.

Kare užvis svarbiausia paimti į savo rankas iniciatyvą ir nepaleisti jos.

„Aš buvau laimingas, kadangi aš valdžiau laimę“, sakydavo Suvorovas.

Ir ištiesų. Vienur netaiku išdavė sienojus, kitur sėklų nedavė, ar davė tik vienos kokios nors rūšies.

Beabejo reikia neužmiršti, kad patys naujakuriai gal ir „nusibosta“ savo nuolatiniu apskričių valdybų ir įvairių įgaliotinių bei viršininkų raštinių durų klabinimu.

Bet tai jų padėtyje visai pateisinama.

— Sunku į mūsų ponus beprieti — skundžias naujakuriai. — Kad žinotumėt, sako, iš pradžios valdžia lyg geresnė buvo, gal netiek dar įsidrąsinus buvo, dabar gi jau kitaip. Rėkauja, uja.

— Sunku pasiekti juos.

Dar viena nelemta priežastis slėgia naujakurių dvasią.

Tai nuolatiniai gandal, kad jiems duotą žemę atimsią, kad ją tik laikinai jiems davė, kad veltui jie ir trobas statosi. Vistiek, sako, jūsų darbas vėjais nuėis. Sužinoję, kad aš iš Kauno atvažiavau, jie visi puolė klausinėti mane su balme akyse ir nerimasčiu balse:

— Ar ištikro atims? kaip „Kaunas“ mano?

Tai jų didžiausias slogutis.

Ir aš iš pradžių pradėjęs klausinėti apie jų padėtį, pastebėjau, kad jie neviska pasako, kai ką prideda.

Panašiai kalba ir vokiečių karo rašytojas Mikel'is: „Stalglai pradėti darbą — pusė sėkmės. Reikia pralenkti priešininką greitume. Tam reikalinga pirma viso, kad viršininkas ryžtūsi greitai, laiku, nelaukdamas išaiškinimo, nes žvalgyti, kad geriau žinojus, kam ryžtis, ar nereiškia tai daryti savo valią priklausomą nuo priešininko veiksmų?“

Žvalgymas organizuojamas išeinant iš priimto pagrindinio sumanyko, o ne atžagariai.

Žvalgyba reikalinga del to, kad viršininkas, vedantis karo veiksmus, negali pats viską pamatyti ir sužinoti, o jis vis tik privalo visašališkai ištirti apystovą. Užtat jisai priverstas yra pavesti kitiems asmenims pamatyti ir sužinoti. Be to žvalgyba privalo patikrinti tas žinias, kurias viršininkas jau turi, bet nėra įsitikinęs jų tikrume.

Tuo būdu, žvalgyba yra pasiuntusio ją viršininko akys.

Bet žvalgyba tik tada turi reikšmės, kai viršininkas laiku gauna pranešimus, ir suskumba jais pasinaudoti.

Kaip jau aukščiau buvo sakyta, kad laiku būtų gaunami pranešimai, reikalinga kuo plačiausiai naudotis technikos ryšio priemonėmis, būtent: radio telegrafu, telegrafu, telefonu, automobiliais, motociklais, dviračiais, o nėsant jų, turi būti įtaisyta greitasis paštas arba tam tikros tarpinės sargybos (postai), kame surenkami pranešimai ir siunčiami tolyn.

(B. d.)



Mokslo trokštantiems.

Praėjusiam numerį susipažinote su įžanga mokslo esmės apibudinimo. Štai žemiau paduodame Mokslo šakų pažinimo reikalu straipsnio ištrauką, kurs kaip ir pirmas imamas iš „Sekmosios Dienos“.

Kurių žinių ieškome, lavintis norėdami? Pirmikis žmogus, ikšiol dar užsilikęs Afrikos, Azijos, Australijos kraštuose, kai kur gyvenas ir Amerikoje ir Europoje nedidelio mokslo ieško: visos jam reikalingos žinios liečia vien klausimą kaip maistą rasti, kaip jam nuo priešo atsigtinti ar kaimyną pulti. Maistą jam rasti nesunku, jo karai irgi nepainūs, tai ir jo visos žinios labai siauros. Ir pas mus Lietuvoje, senovės gadynėj,

Mat, jie bijojo, kad aš nesunaudočia gautų žinių jų nenaudai. Jie, kaip matyti, visados su valdžios agentais yra pripratę panašiai elgtis, manydami, kad valdžia juos tik apgauti nori, tik iškvosti tikras žinias, o paskui ar mokesčiais apdėti, ar žemę visai atimti.

Pavyzdžiui — jie visados stengės padauginti apdirbtos žemės skaičių, bijodami, jog pasakius, kad mažai apdirba, tai žemę atims, o gyvulių skaičių vis mažino, kad mokesčiais neapdėtų.

— Tik sakykit, kad žemės negalima atimti, kad mes daug vargo padėjom, — kartojo jie man išvažiuojant. Taip jie stipriai kimba žemės, taip uoliai dirba, taip atsidėję plėšia po keletą metų nejudintus dirvonus, kad, reikia pripažinti, čia yra gyviausia dabartiniu metu mūsų sodžiaus gyvenime gysla. Jie yra skirtingo, patvaresnio ūpo, negu sodžius, jų tarpe dešimteriopai daugiau, negu aplinkui energijos, pasišventimo, valstybingumo ir bendro susipratimo. Tai nauja gūvi, galinga srovė visame mūsų visuomeniniam gyvenime. Ir vaisių, visiems apčiuopiamų vaisių netrukus sulauksime. Jie patys daugiau matę ir prityrę, bei pasimokinę, pasiskaitę, nušvies ir sodžių.

(B. D.)

kuomet mūsų prabočių gyvenimas nedaug tesiskyrė nuo tųjų Afrikos laukinių, irgi mokslo troškimai buvo ne didesni. Tačiau per tūkstančius metų ir pas mus ir svetur didelių atmainų įvyko: žmonių priviso daug, tad ir toji kasdienė duona ne lengvai duodasi—kad jos reikiamai gauti reikalinga didelių žinių, didelio mokslo. Ir rodos apytamsis kitas mūsų ūkininkas, net mokyklos neišėjęs, palyginus su tuo laukiniu yra dideliausias mokslininkas. Taigi tasai gyvas — kovos už būvį — reikalas paskatino iš dalies žmogų leškoti gilesnių mokslo žinių. Tačiau ne jis vienas. Žmonių ir pasaulio sutvarkymas tiek turėjo paslapčių, jog pakakdavę vieną tik jų lapelį atskleisti, kad atsirastų noro ir kitus lapus išskaityti.

Dabar tiek visokių mokslo šakų priviso, jog ne lik nieks nepajėgia „viską žinoti“, bet ir pažinti visa tai, kas visos žmonijos, kartu suimtos, yra žinoma. Mokslo šakos susiskaldė į šakeles, tos dar smulkiau, ir juo ilgiau gyvename, juo giliau tasai skaldymas eina. Dar porą šimtų metų prieš mus pasaulio pažinimas buvo taip negilus, kad žmonių, kurie žinojo visas savo laikų žinias apie pasaulį, buvo nemaž. Nuo to laiko metai metuos mokslas taip sparčiai pradėjęs pirmyn žengti, jog jau nė viena mokykla neduoda galimybės vienam žmogui visus „mokslus“ pažinti — jis turi tenkintis vien kurios vienos mokslo šakos ar šakelės geresniu pažinimu. Iš kitų—imama tiek tik žinių, kiek reikalinga samoningam dalyvavimui visuomenės gyvenime, kad maždaug suprasti svarbesnius gyvenimo reiškinius.

Ir pirmučiausiai reikia susiorientuoti tarp tos daugybės mokslo šakų, kurios dabar žmonių yra tęsiamos; kitaip pasijusime, kaip keleivis tankiam miške, kurs mato daugybę medžių, nors skirtingu, bet taip panašių viens į kitą, jog tarp jų sunku kelią rasti. Tik kas yra tasai mokslas? Jau pirmame laiške minėjome, jog ir laukiniai žmonės šioj tokj mokslą turi, nes jie daug žinių įgijo ir kai kurias savotiškai aiškina. Tik pačios žinios tai dar toli ne mokslas: reikia jas suprasti, mokėti išaiškinti, suprasti, dėl ko įvyksta tie ar kiti atsitikimai, reikia mokėti rasti santykio tarp atskirų įvykių ir tuos dėsnius, kuriais tie santykiai įvyksta. Kai matome mėnulio atmainas ir žinome, jog jos pasikartoja tam tikru nustatytu laiku—tai, dabartiniu supratimu, dar nebus mokslas, bet tik sausa mokslui medžiaga. Bet kai galime ir stengiamės išaiškinti, dėl ko tos atmainos įvyksta, tai jau čia turime reikalo su mokslu, nors ir patys tie išaiškinimai ne visados yra tikri ir laikui bėgant keičiasi. Kai kurie senovės graikų mokslininkai aiškino pvz., jog žemė stovinti vietoj, atsiremia tam tikrų stulpų, kurie palaiko kartu ir dangaus skliaustą, nelyginant kaip stogą žvaigždėmis apkaišiotą, o saulė sukasi aplink žemę.

Jie matė žemę, žvaigždes, saulę, matė, kaip keičiasi jų tarpusaviai santykiai ir tuo būdu norėjo sau išaiškinti, kaip tos žvaigždes ore kaba, ne krinta ant žemės, kaip žemė erdvėj laikosi. Dabar mes tvirtiname, jog žemė sukasi aplink savo ašį, jog ji bėga aplink saulę, jog kartu su saule ir kitomis planetomis ji bėga erdvėj tarp daugybės kitų žvaigždžių, žvaigždynų, jog tos žvaigždės irgi sukasi, bėga, jog pasaulyje viskas jūda, kruta. Ir mes ir tie graikai matėme beveik tą patį, ir mes ir jie stengiamės išaiškinti, kodėl ir kaip tie matomi atsitikimai įvyksta, ir nors tarp mūsų aiškinimo panašumo nėra, tačiau ir vienam ir kitam atsitikime yra ne tik žinios, bet ir mokslas.

Iš daugybės kitų mokslų mes pirmučiausiai išskiriame mokslą apie žmogaus vidaus gyvenimą. Mes stengiamės sau išaiškinti, kaip toji gyvybė mummyse apsireiškia, kaip mes mąstome, kodėl tam tikrais atsitikimais mes elgiamės vienai, o ne kitaip.

Antrą mokslo rūšį sudaro mokslas apie žmonijos gyvenimą ir josios apsireiškimus. Ir tokių mokslų irgi daugybė. Nuo senų senovės žmonės stengėsi rasti dėsnius, kuriais nustatomi bendri žmonių santykiai. Yra daugybė tam tikrų senesnių ir dabarties spėjimų, kurie remiasi gilesnių tų santykių tyrinėjimų.

Mes žinome, jog gyvename žemės paviršiuje. Matome ir sužinome, kad tas paviršius keičiasi. Matome daugybę visokių rūšies gyvų padarų, gyvenančių greta žmonių, panašių jiems savo gyvybe, bet daug kuo nuo jų skirtingų ir svarbiausiai besiskiriančių tuomi, jog mūsų numanymu kiti gyvūnai, ne žmonės mąstyti negali. Mes matome daugybę visokios rūšies apsireiškimų, žemėj įvykstančių. Taigi turime ir trečią mokslų rūšį—mokslus apie žemės gyvenimą, nors tajį žodį ir negalime suprasti taip pat, kaip suprantame gyvenimą žmoguje.

Galop, be žemės, turime ir kitus erdvės kūnus—turime saulę, mėnulį, nesuskaitomą daugybę žvaigždžių—tarp jų randame ir panašių mūsų saulei ir mūsų žemei kūnų. Visi tie kūnai kartu su žeme yra pasaulis. Jame įvyksta nuolatos visokios atmainos. Tarp jų yra bendri santykiai. Jie veikia vienas į kitą. Pasaulis viskas jūda, gyvena. Mes nustatome to gyvenimo kelius, stengiamės juos suprasti, išaiškinti. Ir nors esame tikri, kad niekad negalėsime savo žmogaus protu pilnai sau pasaulio gyvenimo išaiškinti, tačiau dalinai tą darome, ir jau pagaminome daugybę mokslų apie pasaulio gyvenimą.

Tarp tų keturių mokslų rūšių—mokslą apie žmogaus, žmonijos, žemės ir pasaulio gyvenimą—ir susiskaido maždaug visi dabar žinomi mokslai. Yra tokių mokslų, kurie tiesiog gali būti priskirti vienai tik rūšiai. Pav., pirmai priklauso be abejo vadinamieji žmogaus psichologija — mokslas apie vidujinius žmogaus proto pergyvenimus; politikos ekonomija — mokslas nustatęs žmonių ūkio santykių plėtimosi dėsnius — priklauso tik antrai rūšiai; geologija — mokslas apie žemės sudėtį—trečiai; astronomija—mokslas apie pasaulio kūnus—ketvirtas. Yra mokslų, kurie lygiai aiškina kai kuriuos apsireiškimus, svarbus tiek žmogaus tiek žemės, tiek pasaulio gyvenime—pav., fizika.

V. R-nės.

Sporto klausimu.

(Ispūdžiai).

Senas, bet visados teisingas rymiečių pėsakis: „Sveika dvasia sveikame kūne“. Norėtusi tol tą pėsakį kartoti, kol kiekvienas mūsų persilmtų gilūmos to posakio reiškiamą teisybę.

Kuo gi toji kūno sveikata įgyjama bei saugoma, taupoma ir lavinama? Be kita ko igieniniu gyvenimu (švarumas, reguliaris dienos bei nakties sutvarkymas etc.) ir kūno lavinimu — sportu. Čia rengiuos draugų — karių dėmesį atkreipti į pastarąjį dalyką, būtent į sportą. Ir tai manau atlikti ne samprotavimais bei išvadžiojimais tuo klausimu, o tik pasidalindamas įgytais pastaromis dienomis šioje srityje išpūdžiais.

Kaunas. Šventadienis. Laisvės Alėjoje pilna sausakimšai prisikimšusios publikos. Išėjo kauniečiai sekmojoje dienoje po šešių dažnai sunkių tvankiame ore dienų darbo pasilsėti. Visi apsitaisę. Iš vieno galo slenka kitan, užaina miesto sodną ir vėl iš ten išėina. Dažnai poromis, neretai krūvomis susitelkę. Nuo kylančių dulkių alėjoje ir sodne matyti lengvas lyg laukų rytmečio rūkas. Visų žvilgesiai skraido ištisu alėjos plotu. Nesustodamas vyksta pasikalbėjimas akimis. Neretai supranta vienas kitą, susitaria ir susita-

rimo rezultate pasikelčia porų kombinuotės. Jei akyliau žiūrėti, galima žiūrėti, kaip kai kurios poros akimis susižinojusios, susitarusios išnyksta. Važiuojančių automobilių, vežėjų, ratų būdėsis, pasikalbėjimų ūžesys kažin kaip labai tinka tam dulkių rūkui.

Vytauto kalnas. Teniso aikštelė. Žaidžia koks aštuonetas asmenų, iš jų keletas moterų, tikriau sakant, keletas jaunų mergaičių. Lengvai ir laisvai, tiek vyrai, tiek moterys, apsilikę. Kojos su laisvomis, žemais užkulniais, sandalijomis. Visų dalyvių akys atkreiptos į skraidančius sviedinėlius, jų veidai įsikarščiaję ir gražiomis rožėmis pražydę; jie patys kartais, lyg tie sviedinėliai, darydami aukštus ir plačius šuolius, tarytum praskrenda, pralekia. Bet čia, teniso aikštelėje, lietuvių kelbos nesigirdėti. Žaidžia vokiečiai, anglai ir kiti svetimtaučiai. Gaila darosi, kad mūsiškiai sau poilsiui pasirinko Laisvės Alėja. Toliau, ten pat Vytauto kalne, futbolo aikštė. Prisiartindamas prie jos, jau iš tolo išgirdau lietuvių šnektą. Pažinau dalyviuose mūsų moksleivius ir moksleives — iš viso daugiau kaip dešimtis žmonių. Žaidė sviediniu kokį tal man nežinomą žaidimą, gyvą ir įdomų. Daugiau judesių, daugiau gyvumo, negu tenise. Nežinau, ar senyn jau ėmiau eiti, ar ką, bet ilgą laiką tą žaidimą tyrė ore sekdamas ir gerėdamasis jų indomiais bei grakščiais judėjimais, tiesiog griaudintė susigriaudinau. Ir pasirengęs buvau bėgti į Laisvės Alėja, į Miesto sodą ir į visus miesto urvus bei užkampius, kad iš ten visą jaunimą, visus moksleivius ištraukus ir atvedus juos čia, kad jie pamatyti, kur gali linksmai nadingai, dvasią sustiprindami praleisti savo laisvą laiką, kur jie gali padaryti savo „mens sana in corpore sano“.

Ir matyti jau toki man diena tada pasitaikė, kad turėjau daug ko pamatyti. Atsiminiau Vytauto kalne, kad esu pakviestas į N. atsargos b-no mokomosios kuopos sporto vakarą. Nuvykęs gražion Nemuno pakrantėn, įgijau retai pasikartojančio džiaugsmo, žiūrėdamas rinktų kareivių stiprius ir vienkart lengvus veiksmus. Nieko ten nepaprasto nebuvo daroma. Bet juo didesnio malonumo turėjau, įsitikindamas dar kartą, kaip tai iš kasdieninio gyvenimo priprasto ir liūnbavoto vaikščiojimo, bėgiojimo bei šokinėjimo galima padaryti žavinčių, ritmingų, lengvų judesių. Spraudėsi, bežiūrint, galvon mintis, kad gal, jei žmonės patys panorėtų, ir iš visų šios žemės sunkumų, padarytų vieną lengvumą, vieną ritmą, vieną debesingumą. Ypač man, kariui, malonu buvo matyti draugus — karius, įnešant gyveniman naujovybių.

Kas minėtos kuopos lengvai pasekamu pavyzdžiu galėtų pasinaudoti ir kitų dalių kariai, trumpai čia sporto vakaro programą išdėstysiu.

- 1) Šokinėjimas aukštyn berods daugiau negu 1¹/₂ metro aukščio.
- 2) Mėtymas mokymo granatų.
- 3) 200 metrų bėgimas.
- 4) Estafetos nešimas.
- 5) Bėgimas su maišais.
- 6) Bėgimas iš vandens.

Visiems šitiems numeriams buvo paskirti prizai. Prizų tarpe laikrodė, pinigė, peilis, pypkė su tabaka, portsigaras, alaus statinė. Pastarąjį prizą gavo toji partija, kuri pirma estafetą atnešė. Gaila, kad dabar nebeatsimenu visų laimėtojų pavardžių. Po to įvyko: šokiai čia pat pievoje, žaidimai etc.

— s.

Žinia, kad ypač šiais metais mūsų armijoje irgi žymiai pradėjo bujotis sportas. Šiuo red. kreiplasi, kad visos dalys atsiųstų korespondencijas apie visokias surengtas ir rengiamas rungtynes, vienu žodžiu nepraleisti jokio atsitikimo.

Red.

Nuostabūs nuotikiai.

Kas vakar rodėsi sapnu,
 Tai šiandien jau tikra
 Tikrybė mums yra.
 Štai vakar vakare
 Sustoję ties Nemunu
 Iš milžinkapių atsikėlęs mažas, vos matyti,
 Baltasis Vytis
 Raudoname gaisre.
 Ir kaip bematant
 Išaugo milžinu
 Ir rytmečiui brėkstant
 Visi,
 Del jungo į kupras suaugę ir liesi,
 Pamatė lėkštai ant
 Žėruojančių gaisrų paviršio
 Nedegamąjį jojant Baltąjį Vaiduoklį.
 Vergai save pamiršo
 Ir nesusėję atsikelti trobesiai parpuolę,
 O jis
 Jau jodo Kauno gatvėmis.
 Štai švystelėjo
 Laisvės Alėjoj.
 Ir štai—:
 Aukštai
 Ties miesto sodu
 Ant vartų aureolo apsuptas šydu
 Jau spinduliuotas Vytis žaižaruoja.
 Jo balto žirgo aukso pasagų kanopos
 Teškėna skelia kibirkštis—:
 «Valio Steigiamasis Seime!»
 Veltui svajonių sąmokslų sapnai—:
 Nenustabdys nieks amžinai
 Likimo ėjime
 Jo lekiančio žingsniu sparčiuoju.
 Ir vietoj nepastygdams jis
 Į rytus pasileido lėkt skubotai,
 Vergybei laužydams grandis.
 Ir jau spartus
 Pro Aušros Vartus
 Jis Vilniaus grindinlu bruku
 Į Gedimino pilį dumia lekia
 Jam pasitikti Geležinis Vilkas kelia
 Žvangėdamas tarškydamas surūdijusiais šerfais.
 Vilkučių šimtas jojo viduriuos
 Balsais visokeriais
 Sušuko staugesių mišku...

Tikėkite manim—:
 Mums greitai Vilniuj švyturiuos
 Aušra pavasarėjančiom ugnim.

Salys Šemerys.



Lenkų nelaisvėj.

(Ištraukos iš dieninio).

(Tęsinys 29 Nr.).

Sanitaras klausia, ką skauda? Sakau galvą. Tai kad stumė į kertę, net parpuoliau. Gerai, kad ten buvo moteriškė, tai atsiremiau į ją, kitam pramušė galvą. Užrašė vardą, pavardę, žiūrėjo karščio, — buvo 39,0. 20 ligonių, tame skaičiuje ir aš, likom ambulatorijoj. Kitus išvarė lauk. Paskui nuvarė pirtin. Su ligoniais apseina prastai: spardo, stumdo, muša. Vieną bolševiką, kurį neštuvais atnešė, mušė kokias tris minutes už tai, kad jis nesirengia. Paskui ėmėsi patys nurėdyti, bet žiūri, kad tasai yra miręs. „K-va jėgo mat, juž zdech, zato ne rozdievasia“. Po pirties nu-

varė ambulatorijon, kur davė pietų: po silkę ir bulvinės sriubos. Aš nieko nevalgiau. Pavakare mus nuvarė ligoninėn, kuri buvo draug su belaisvių stovykla, tiktai tvora pertverta. Pirma nuvedė priėmimo kambarin užrašams. Iš raštinės atvedė į izoliacijos kambarį. Kambariai tokie pat, kaip ir barakuose, tik čia stovi lovos. Pirmiausia įsakė nusirengti. Maniau, duos baltinių. Bet, atėmę skudurus, suguldė po du į lovą ir pridengė antklodėmis. Šaltis neapsakomas. Valgyti nieko neduoda. Kiti pradėjo dejuoti, bet sanitaro lazda visus numalšino. Niekaip negalima konors prisiprašyti. Vienas ligonis prašė gerti, bet vietoje vandens sanitaras davė per galvą. Vakare, 10 valandą, tas ligonis numirė.

21-X-20 m. Anksti atnešė pieno ir truputį duonos. Atėjo kokia tai moteriškė. Maniau, kad kokia tai darbininkė, pasirodė gailėstingoji sesuo. Keikia visus, kaip gali. Buvo ligonių, kurie negalėdami pasikelti iš lovos, gaudavo mušti už nešvarą. 9 val. atėjo gydytojas, kuris po apžiūrėjimo skyrė į kitus barakus. Gydytojas nemušė, tiktai keikė. Po piet vedė į pirtį, iš kurios nunešė (pats nepaėjau) į kitą kambarį. Čia buvo švariau.

22-X-20 m. Naktį karštis nupuolė. Atėjo gydytojas. Ligonijų mažai paiso. Bliūdelių niekad neplauja; iš vieno valgo po du ir po kelius. Valgoma be šaukštų.

23-X-20. Karščio nėra. Viskas vakarykščia vaga eina.

24-X-20. Beveik sveikas. Šiandien permainė dietą. Valgi gaunam bendro davinio. Arbata saldyta sacharinu.

25-X-20. Visas tas dienas praleidau vienodai. Karštis nupuolė, jaučiuosi kaip ir sveikas. Gulėti nubodo. Vaikščioti neduoda. Kur aš guliu kambarys turi 4 sieksnius pločio, 8 s. Ilgio; ligonių 28. Tokiame kambaryje tik vienas pečiukas, kas antra dieną kuriamas. Kartu guli ir lenkų kareiviai, bet jiems išduodama baltiniai. Valgis visiems vienodas, kaip belaisviams, taip ir lenkų kareiviams. Vaistų niekam neduoda, nors gydytojas kai kam prirašo. Mažiau sergantieji badauja, nes maža valgyti duoda. Delto valgomieji daiktai labai vagiami, ypač nuo silpnėsiųjų ligonių. Miršta labai daug, daugiausia bolševikų. Lietuvių irgi keli mirė, bet pavardžių jų nesužinojau.

30-X-20. Anksti nieko nebuvo, bet nuo pietų šaltis pradėjo krėsti. Vakare buvo 39,0.

31-X-20. Visą naktį karštis kankino. Per dieną nieko nevalgiau. Pagalbos niekas neteikė. Vakare karščio buvo 41,0.

1-XI-20. Toj dienoj, nors didelis karštis slėgė, bet atminęs Lietuvą, šeimyną, namus, apsiašarojau. Ilgai negalėjau nurimti gulėdamas nuogas po viena sena, suplyšusia anklode. Anksti turėjau 40,8 karščio. Gydytojas iš piršto ėmė kraujo ištyrimui. Ištyręs leido salvarsanos.

2-XI-20. Visą naktį kovojau tarp gyvybės ir mirties. Vidurnakty buvo krizis. Karštis iš 42,0 krito iki 35,0.

3-XI-20. Gulėti labai nusibodo. Apie siuntimą Lietuvon nieko negirdėti, delto kartą gydytojui vizituojuojant kreipiausi, kad duotų darbo. Ilgai nemanydamas paskyrė mane į 7 baraką patarnauti gydytojui. Tą dieną ir nuvedė į minėtą baraką.

21-XI-20. Kaip buvau nuogas, tik vienais marškiniams, taip ir išgulėjau visą dieną lovoje.

22-XI-20. Pradėjau darbuotis. Gavau šiek tiek rūbus. Ligonijų apie 60. Sanitarai visi ukrainiečiai. Sanitarai ir ligoniai labai gyrė belaisvių lietuvių gydytoją, kurs dirbo 7 barake. Ligoniai čia aprėdyti geriau, pečiai kuriami dažniau, apsiėjimas geresnis.

23-XI-20; 1-1-21 m. Tam pačiam barake 1920 m. Kalėdų šventes turėjau tiktai širdyje. Šventėje negavom nė trupučio duonos; apskritai maisto nepagerino.

Lankiau lietuvius belaisvius. Neša skurdą kuo sunkiausia. Valgyti gauna menkai. Bado ir šalčio prisikenčia ligi valiai. Muša be jokio pasigailėjimo. Visi prašė, kad kaip nors duočiau žinių į Lietuvą, kad gelbetų. Tuo metu iš laikraščių sužinojau, kad Varšvoj yra atvažiavusi lietuvių delegacija. Aš siunčiau delegacijos pirmininkui ponui Staigaičiui prašymą ir visų belaisvių lietuvių vardu prašiau pagalbos. Atsakymo negavom.

2-6-1-21. Sužinojau, kad leis grįžti Lietuvon. Sausio 6 d. iš ligoninės išsirašiau. Atsisveikinau su sanitarais ir ligoniais. Kai kurie ašarojo, kad jie dar tur nešti nelaisvės jungą. Gailėstingoji sesuo man davė 100 auksinų, o 100 auks savo turėjau. Pirkau 5 svarus duonos ir atėjau į stovyklas. Trys belaisvių transportai jau buvo išsiųsti. Siunčia po 15-20 žmonių. Visų kartu negali, nes prekių traukiniai nevaikščioja, mat, darbininkai streikuoja. Barake buvo 38 lietuviai. Gydytojui tarpininkaujant, stovyklų komendantas į ruošiamąjį transportą ir mane paskyrė.

7-1-21. Jau nuo ryto pradėjo ruošti kelionėn. Kas neturėjo rūbų, tam šiek tiek tokius išdavė, davė maisto ir 2 val. po pietų vedė mus stotin. Mus, 19 žmonių, vedė vienas sargybinis. Maža jis mus dabojo. Keturius mėnesius mes turėdavome progos matyti, kaip laisvi žmonės vaikščioja, o dabar patys einame į laisvę. Kokia laimė! Kvėpuoti pasidarė lengviau. Traukinio teko laukti 2 val.

(Galas).



Apie Karių Sankrovą.

Sankrova liko įrengta 1920 m. liepos m. 1 d. Armijos Intendantūra davė skolon prekių už 292.365 auks. ir 4000 auks. pinigais (avanso), kurie buvo gražinti po mėnesio.

Krautuvė davinėjo veltui kariams davinį ir pardavinėjo už pinigus pigiomis kainomis: karių, karo gydytojų ir kunigų šeimynoms, taipgi laisvai samdomiems asmenims. Karių davinys niekad visai neišimamas (mėnesy lieka apie 5000 auks.); bet vis labiau ir labiau imamas, ypač miltų dalykai. 1920 m. gruodžio m. ėmėjų buvo 337 veltui ir 558 už pinigus. Jų skaičius vidutiniškai po 20 kas mėnuo didėjo.

Per pusę metų parduota prekių už 121.211.41 veltui ir už pinigus 93.790.83. O drauge imant už 215.002 auks. 24 sk. Nuo pradžios veikimo lig pr. m. gruodžio m. 31 d. sąskaitų apyvarta (patikrinamasis balansas) ir balansas buvo šitokie:

Sąskaitos	A p y v a r t a		B a l a n s a s	
	Debet	Kredit	Turtas	Neturtas
Pinigų	317.903 68	266.385 74	51.517 94	—
Prekių	451.751 87	417.780 11	33.971 76	—
Asmenų	281.514 14	348.721 86	10.155 65	77.363 37
Dalininkų (K. Ek. B.)	8.200 00	—	—	8.200 10
Ist. moksn.	—	820 00	—	820 00
Baldų	3.505 20	195 00	3.310 20	—
Pajamų ir išlaidų	38.861 94	51.434 12	—	12.572 18
	1093536 83	1093536 86	98.955 55	98.955 55

Parduotųjų prekių sumoje guli nespėtosios išgabenti iš Vilniaus (spalių mėnesį) prekės—už 17.995 auks. 83 skat. Ten palikta ir baldų už 195 auks. 1921 m. vasario m. 7 d. Karių Sankrova perėjo Karių Ekonominės Bendrovės žinion.

Tuomet balansas buvo šitoks:

	Turtas		Neturtas	
Pinigų	20.873	79	—	—
Prekių	50.301	49	3.192	82
Skolininkų (debitorių)	6.446	15	—	—
Skolintojų (kreditorių)	—	—	58.303	06
Baldų	3.481	20	—	—
Dalininkų	—	—	8.500	00
Pajin. kapitalo	—	—	900	00
Gryno pelno	—	—	10.206	75
	81.102	63	81.102	63

Leit. D. Šidlauskis

L. e. Št. Dal. Virš. p.

KARIUOMENĖS KRONIKA

5-os baterijos šventė.

Š. m. liepos 16 d. 5 baterija šventė savo metinę šventę.

Oras buvo gražus. Baterijos stovyklos aikštėje buvo atlaikytos pamaldos ir pasakyta pamokslas. Pasibaigus pamaldom N. Divizijos Vadas ir N. Artilerijos Brigados Vadas sveikino baterijos karius su švente. Orkestras griežė imną ir galingai valio skambėjo ore. 12 valandą baterija praėjo iškilinės maršu. Parodą priiminėjo Divizijos Vadas.

13 valandą visi svečiai atvyko į tam tyčia sportui paruoštą aikštę. Sporto programa: 1) „gėlių kova“, 2) šokimas per kliūtis, 3) raitųjų imtynės, 4) voltžiruotė, 5) lenktynės ir 6) iššokimas baterijos atvirose pozicijon. Laimėjusiems buvo skirti tam tikri ženklai—sidabrinis skydas su Artilerijos simboliu, vytimi ir užrašu: 5 baterija 1919-13-VII-1921, kitoj pusėj: „Už pasižymėjimą sporte“.

Sportas prasidėjo parodoj dalyvaujančių prieš stalus ponių ir teisėjų karininkų prajojo „trijukės“ raudonomis ir baltomis gėlėmis ant kepurų pasipuošusios. Įvyko „gėlių kova“: „baltos gėlės“ puolė raudonąsias, stengdamos kardais nukirsti prisegtas prie kepurės gėles. Likęs be gėlės skaitosi įveiktas. Paskutinis likęs su gėle gavo pasižymėjimo ženklą. Laimėjusiu liko kareivis Lifta; jam ponios įteikė paskirtą sidabrinį ženklą.

Kitas numeris — šokimas per kliūtis. Gražiausia peršoko kareivio Tamošaičio bėrukas. Jis gavo pirmo laipsnio paauksuotą tokiu pat parašu ženklą; antro laipsnio ženklą telsėjai paskyrė kareiviui Gudaičiui.

Toliau ejo „raitųjų imtynės“—visi dalyvaujanti pasiskyrė į dvi dali, raiti ant nebalnotų arklių, puolė vieni kitus, stengdamiesi numesti nuo arklių savo „priešus“. Likęs ant arklio buvo laikomas laimėjusiu. Tat buvo puskarininkis Pabalys, kuris turėjo pabaigoje imtis su puskarininkiu Vaitekūnu, parodžiusiu didelį mokėjimą laikytis ant arklio—imtynėse jis numetė 6—7 „priešus“.

Voltžiruotę geriausiai darė kareivis Šeštukas, kuris 7 sykius arkliui zovada lekiant nušoko ir užšoko. Jam teko pasižymėjimo ženklas.

Po mažos pertraukos įvyko „trijukių“ lenktynės. Laimėję iš trijukių galutinam pasižymėjimui antra

kartą ejo lenktynių tarpu savęs. Svečiai turėjo galimybės statyti už tą ar kitą trijukėse laimėjusi arkli. Antra kartą einant greičiausiu pasirodė kareivio Lužio arklys; antruoju—kareivio Liftos. Žusys gavo 1-mo laipsnio ženklą ir dar 100 auksinų nuo svečių. Liftai teko II laipsnio ženklas.

Paskutiniu numeriu buvo lenktynių išvažiavimas baterijos į nusodytą poziciją: patrankos duota komanda zovada iššoko pozicijon, nusiėmė nuo pirmgalių ir greičiausia nustačiusi duotas komandas ir nutaikiusi į taikinį skaitėsi laimėjusi. Pirmenybė teko 4-tai patrankai. Čia baterijos Vado komanda visa baterija greitąja ugnimi iššovė po vieną šovinį. Kilus abejonėms dėl 4 patrankos—išvažiavimas buvo pakartotas, 4-toji liko laimėjusi. Iškilmingai priėjus prie ponių stalo patrankos numeriai Aleliūnas, Petrauskas, Motiejunas, Kučys, Grigaitis ir puskarininkis Tumpa gavo atsižymėjimo ženklus.

Pabaigus sportą, svečiai ir baterija maršo lydimi grįžo į stovyklą.

Čia svečiai kartu su baterijos kariais gražiai papuoštame klojime susėdo pasistiprinti.

Orkestras griežė įvairias melodijas. Daug buvo prakalbų. Kareiviai uoliai klausėsi visų kalbų, gyvai sekdami turinio ir pritardami skambiai „valio“.

Pasistiprinę svečiai išsiskirstė kas šokti, kas pasi-vaikščioti. Ūpas visų buvo geras. Kareiviai karštai sveikino savo vadą, sveikino ir visus karininkų, kurių trys buvo nuo pradžios baterijos gyvavimo ir atvyko į šventę. Kareiviai pasiliko šokti klojime. Visi kaip svečiai taip ir savieji buvo susijdomėje sporto išdavomis, gyvai kalbėjosi. Viskas darė gero įspūdžio; svečiai išsiskirstė diena išaušus.

L. N.

ŽINIOS

Lietuvoje.

— Karių Kliubo koncertas. Liepos 24 d. Karių Kliube buvo koncertas. Publika Karių Kliubą lanko savotiška. Čia daugiausia šokėjų. Jiems pats koncertas mažai rūpi, dargi jie dažnokai visai nenori klausyti vaidinimų bei koncertų ir nuolat teiraujas: Ar greit pasibaigs. Pavakariais, kada Kliubo kas nors ar vaidinimas ar koncertas, esti pastebima arti įėjimo koridoriuj, ant laiptų tos ypatingos — šokti pasiruošusios publkos būreliai.

Visi laukia šokių pradžios.

Kita publikos dalis, žinoma, daug menkesnė skaičiumi domiai žiūri į sceną, seka kiekvieno artisto judesį ir veik viską—ką tik pamato—didžiausiu entuziazmu sutinka. Tai labai dėkinga publika. Jai įtikti labai lengva.

Koncerto programas, manyčiau, perskystas. Žinoma sveikintinos ir pagirtinos pastangos suorganizuoti savąjį komitetą. Kad ir lig šiol jis nedaug kuo gal skiriasi nuo „orkestrų“, kurie vietiniuose restoranuose džiugina alaus stiklais apsistačiusią publiką, bet jie jauni, ateitis jų rankose.

Jie, matyti, galės ateityje Karių Kliube ir visai rimtą vaidmenį suvaidinti.

Ponla dainininkė gal šiek tiek perdrąsi solo dainuodama. Geresnių mūsų dainininkų jau nudilintas daineles dar syki nevykusiai kartoja. Dažnai aiškus kitų dainininkų pamėgdžiojimas, tik erzina, daugiau nieko.

Jausmingai gražiai padeklamavo porą eilių vienas Karių Kliubo vaidintojų.

Publika nors baisiai vėluodama, visgi veik pripildė salę.
Brundalas.

— **Klaipėdos krašto Rūmai** padavė Santarvės atstovams peticiją, kur pareiškia visų gyventojų vardu norą gyventi nepriklausomai.

Tai vis—vokiečių pastangos, kad Klaipėdos neprijungtų Lietuvai.

Bet vietiniai lietuviai nepasiduoda.

— **Vilniuje.** Vilniaus lenkų kariuomenėje dabar daug yra visokių plėšikų. Todėl mieste neramu. Pasitaiko, kad net lenkų oficeriai dalyvauja plėšimuose.

Pavyzdžiui Nemieže nužudyta 9 žydai ir 1 krikščionis.

— **Sportas.** Liepos 30 d. šeštadieny ir 31 d. sekmadieny rengiamos lengvos atletikos rungtynės (Vytauto kalne).

Rungtynių programon įeina:

1. Bėgimai: a) 100 mt., b) 400 mt., c) 1500 mt., d) 3000 mt., e) Olimpinių estafetė 1600 mt., (200, 200, 400, 800).

2. Šokimai: f) į aukštį įsibėgėjus; g) į tolį; h) su kartimi.

3. Mėtymai: i) Disko; k) Jetės vilyčios.

4. Skritulio stumdymas.

Jaunesniajai (juniorų) grupei.

1) Bėgimas 100 mt. 2) Šokimas į tolį. 3) Šokimas į aukštį. 4) Disko mėtymas. 5) Jetės mėtymas. 6) Skritulio stumdymas.

Lietuvos Fizinio Lavinimos Sąjungos Centro Valdyba praneša visiems klubams, sąjungoms ir atskiriems asmenims, kad visi gali dalyvauti šiose rungtynėse, kurie iki 1921 metų liepos mėn. 27 dienai 7 val. praneš apie tai Technikos komisijai ir įsiregistruos ligi nustatyto laiko.

Įsiregistruoti galima Lietuvos Fizinio Lavinimos Sąjungos Centro Valdybos raštinėj, Vytauto Kalne, kiekvieną dieną nuo 6 iki 7 val. vakaro.

Pastaba: Visas sporto organizacijas, atskirus asmenis ir t.t., kurie negauna atskiro pakvietimo, prašome šį pranešimą laikyti kaip oficialinį pakvietimą, nes Lietuvos Fizinio Lavinimos Sąjungos Centro Valdyba neturi žinių kur yra įsikūrusios sporto organizacijos.

Lietuvos Fizinio Lavinimos Sąjungos

Centro Valdybos Pirmininkas

S. Garbačiauskas.

Iš Lietuvos laukų.

— **Mosėdyje** atidaryta pašto agentūra, kurioje priimama ir išduodama paprasta ir apdrausta korespondencija.

— **Siesikiuos ledai** pridarė žymių nuostolių. Sumažinta 200 dešimt. žiemkenčių javų ir 250 dešimt. vasarojaus. Ledai krito 15 min., didumo kaip laukiniai obuoliukai.

— Tarp žymesnių Lietuvos miestų ir miestelių dabar važinėja automobiliai, kurie žymiai gyvumo į provincija įneša. Dabar automobiliai kursuoja tarp Mariampolės—Kauno, Kauno—Utenos, Kretingos, Plungės, Telšių ir kitų.

Užsieny.

— **Lietuvos pavyzdžiui.** Lenkų valdžia norėdama, Vilniaus srities klausimo akyvaizdoje, žydams prisigerinti steigia pas save Lietuvos pavyzdžiui Žydų reikalų departamenta.

Bet Vilniuje žydai valdininkai ir milicininkai nuo vietų tebeatstatomi. Gal Vilniškė administracija nespėjo įvesti naujo iš Varšuvos vėjo.

— **Lenkų ruošimasis.** Lenkų armijos kariai nebepaleidžiami atostogų toliau, kaip 24 val. kelio tolumo. Matyti jie vėl pradės su kuo nors karą.

— **Maskvos sukilimai.** Del maisto stokos pasipylė visa eilė sukilimų. Kitur, Rusuose, sukilimai įvyko del choleros epidemijos.

Sukilėlių minia nužudžiusi visus komisarus ir gydytojus.

— **Rusų badas.** Pasak pačių komunistų leidžiamo laikraščio „Ekonomič. Žizn.“ žinių, derlius Rusuose visur blogas, keletą syk blogesnis kaip mažiau užderėjusiose srityse Lietuvoje.

— **Apsiginklavimų aprėžimas.** A. S. Valst, prezidentas Gardingas pakvietė Prancūziją, Angliją, Italiją, Japoniją, Kynus lapkričio 11 d. Vašingtone sudaryti konferenciją nusiginklavimo klausimams išspręsti.

Numatomi šie klausimai:

1) Visokių tarptautiniuose klausimuose nesusipratimų pašalinimas, kaip pirmas prie nusiginklavimo žingsnis.

2) Nusiginklavimo principų išplatinimas visur kur tik galima, aprėžimas nuodingųjų dujų vartojimo, oro bombardavimų ir kitų paskutinio karo ištumų žiaurumų.

3) Sibirijos klausimo išsprendime pranešti politinius principus, anologingus „atvirųjų durų“ politikai, kurie taikomi Kynams.

Pirma viso ko bus svarstomi tolimųjų rytų klausimai, kad pašalintų tarptautinius nesusipratimus

— **Feldmaršalas Hindenburgas Gettingenr,** universito garbės narys. Liepos 8 d. Hindenburgas Gettingeno universito klausytojams pasakė kalbą del jo gauto „garbės nario“ vardo.

Tarp kito ko jis pasakė, jog jis geidžia, kad senas 1914 m. ūpas, charakteringas tėvynės ir imperatoriaus meilė, užgims vėl, kad tiki jis į vokiečių jaunimą ir kad senos vokiečių tradicijos ir sena dora atgims visame krašte.

K. Z.

— **Rusai rūpinas Lietuva.** Rusijos užsienių reikalų Komisaras užsieniams esantiems atstovams pastuntė šlokią instrukciją:

Greitu laiku laukiama iš Lenkijos pusės agresingu žygių prieš Lietuvą. Anglija priešinas Lenkijos užgrobimui Lietuvos labai pasingai, nenorėdama įžeisti Prancūzijos. Krasinas turi pasimatyti su Lloyd George'u ir pasiūlyti jam daryti žygius, įspėjus Lenkiją. Tuomet Sovietai galimai su Latvija žygiuotų, taip pat įspėjus.

— **Naujas Lenkams pavojus.** Pluoštų darbininkų streiko metu Lodzej kilo komunistinis judėjimas. Policija ginklu įvedė tvarką. Poznanėj taip pat neramu. Keliose gatvėse minia bandė išplėsti krautuves.

— **Anglų armija.** Karo ministerija praneša, kad Anglija dabar turinti 40-čia pėstininkų batalijonų mažiau, negu pirma karo. Pakraščių sargyba būslant pavesta gvardijos artilerijai ir technikos kariuomenės dalims, kadangi nebėsa invazijos pavojaus. Tuo būdu kasoj sutauptoma 390,000,000 sv. sterlingų.



Oficialė dalis.

Įsak. Kar. 163 Nr.

Maisto daviny's kareiviui.

Skelbiu dienos davinį kareiviui nuo š. m. liepos mėn. 1 dienos:

Eilės Nr.	Produktų pavadinimai.	Dienos daviny's		Pastaba.
		sv.	zol.	
1	Duonos	2	—	Silkės duodamos vieną kartą savaitėje penktadieniais.
2	Mėsos arba 72 zol. silkių, arba 48 zol. konservų (mėsos, žuvies), arba 32 zol. kiaušienos mėsos.	—	60	
3	Riebalų	—	10	Kruopos duodamos 3 kartus savaitėje, žirniai — 1 kartą, pupelės — 2 kartus ir ryžiai — 1 kartą sekmadieniais.
4	Kruopų, arba žirnių, arba pupelių (šebelbonų), arba ryžių	—	32	
5	Bulvių	1	—	
6	Daržovių žalių arba džiovintų 4 zol.	—	32	
7	Druskos	—	6	
8	Miltų kvietinių	—	8	
9	Pipirų	—	1/4	
10	Svogūnių žalių arba džiovintų 1/6 zol.	—	2	
11	Kavos (miež., kviet., rugin.) arba arbatos 3/4 zol.	—	3	
12	Cukraus	—	10	

Kareiviams, siunčiamiems tarnybos reikalais arba del kitų priežasčių nesimaitinantiems iš katilo, vieton davinio išduodama po 6 auks. pinigais.

Įsak. Kar. 164 Nr.

Sienai pereiti leidimai.

Skelbiamas Ministerių Kabineto nutarimas:

1921 m. balandžio 27 d. Ministerių Kabinetas nutarė leisti pasienio zonoje komendantams duoti liūdymus sienai peržengti pasienio zonoje esantiems kariams, kurie Krašto Apsaugos Ministerio įsakymu tarnybos reikalais komandiruojami į artimiausį užsienio punktą. Liūdymų davimo tvarką nustato Krašto Apsaugos Ministeris. (2 §).

Pasiremiant aukščiau paskelbtu Ministerio Kabineto nutarimu, nustatoma sienai pereiti ši tvarka:

Kariai, vykstantieji tarnybinių pobūdžio reikalais į artimiausį užsienio punktą (ne toliau 10 kilometrų nuo sienos), kreipiasi raštu į artimesnį pasienio punkto (kur norima pereiti sieną) geležinkelio arba karo komendantą, kuris duoda vienai dienai leidimą pereiti sieną. Leidimą išdavusis komendantas palieka pas save be vykstančiojo kario pareiškimo dar ir liūdymo nuorašą apie reikalingumą pereiti sieną. Kad nekiltų nesusipratimų su kaimynine pasienio valdžia, komendantai jai praneša apie išduodamus leidimus.

Liūdymas apie reikalingumą pereiti sieną gali išduoti viršininkai, turintieji teisės nemažiau atskiro bataliono vado. (3 §).

Įsak. Kar. 166 Nr.

Pakėlimai į laipsnius.

Skelbiamas žiniai ir pildymui Respublikos Prezidento š. m. liepos 12 d. įsakymas:

Nustatomi laipsniai šiems karo gydytojams:

Sanitarijos:

Pulkininko — Karo ligoninės Petriui Radzvičkui.

Vyresniojo leitenanto — Karo ligoninės Genrikui Urbanavičiui.

Leitenanto — 5-jo pėst. D. L. K. Keistučio pulko Domui Kizlauskui.

Veterinarijos:

Leitenanto — 4-os pėst. divizijos Sergiejui Braziui.

Pakeliami laipsnyje šie karininkai ir karo gydytojai:

Pėstininkų:

Iš vyresniojo leitenanto į kapitono — 2-os pėst. divizijos štabo Vladas Žutautas, 1-jo atsargos bataliono Jonas Konkulevičius.

Inžinerijos:

Iš leitenanto į vyresniojo leitenanto — Aviacijos Vadybos Eugenijus Šalkauskas, Šarvuotrauknio „Gediminas“ Aleksas Barota.

Sanitarijos gydytojai.

Iš leitenanto į vyresniojo leitenanto — 2-jo pėstininkų D. L. K. Algirdo pulko Marijonas Misevičius, 8-jo pėst. K. K. Vaidato pulko Stasys Žilinskas. (1 §).

Įsak. Kar. 156 Nr.:

Teismas.

Skelbiu įsiteisėjusius Armijos Teismo nusprendimus karių bylose:

1. 1921 m. sausio 28 d. Šiaulių stoties komendantūros vyr. leitenantui Antanui Jotkui už nusidedamąjį darbą, įmatytą B. K. 441, 3 d. 442, 445 ir 448 str. str. (už tai, kad jis nebūdamas karininku ir neturėdamas civilio laipsnio, pasidirbo reikalingus jam dokumentus ir tikslu pasinaudoti jais, kaip tikrais ir pristatęs juos Karo Vyriausybei, įgijo Lietuvos karininko laipsnį, ir kad jis nuolat užsiiminėjo dokumentų padirbimu), teismas skyrė 2 metus ir 3 mėnesius sunkiųjų darbų (grąsos) kalėjimo su išdavomis B. K. 28 ir 30 str. str. numatytomis, bet einant Amnestijos įstatymo III p. sumažino bausmę vienu trečdaliu ir galutinai paskyrė 1 1/2 metų sunkiųjų darbų kalėjimo su aukščiau sakytomis išdavomis.

2. 1921 m. vasario 18 d. 9 pėst. pulko vyresni. leitenantas Česlovas Vederis už nusidedamąjį darbą, K. I. XXII kn. 142 ir 145 str. str. įmatytą (už tai, kad mėgindamas kulkosvaidžius, nepašalino nuo kulkosvaidžio savo komandos kareivių ir to vaisius buvo kareivio Jono Jurgaičio nušovimas), nubaustas 2 mėnesiais daboklės be tarnybinių teisių aprėžimo.

3. 1921 m. vasario 19 d. 6 pėst. pulko kareiviui Bateriai už nusidedamus darbus, įmatytus: pirmąjį — K. I. XXII kn. 129 str. (už savavališką pašalinimą iš kuopos) teismas skyrė 7 dienas drausmės arešto ir antrąjį — B. K. 51 ir 5 p. 589 str. (už apiplėšimą susitarus) kaip neturinčiam 17 metų, einant B. K. 1 p. 55 str., 3 metus paprasto kalėjimo.

Sumetus bausmes, einant B. K. 60 str. į vieną bendrą bausmę, teismas skyrė 3 metus paprasto kalėjimo, kurią bausmę, einant Amnestijos Įstatymo III p. sumažino vienu trečdaliu ir galutinai paskyrė 2 metus paprasto kalėjimo.

4. 1921 m. vasario 24 d. 5 pėst. pulko kareiviui Salemonui Buršteinui už nusidedamus darbus, įmatytus: pirmąjį—K. Į. XXII kn. 133 str. papild. (L. K. įsak. 231 Nr.) (už negrįžimą daugiau kaip metus į dalį) ir antrąjį — tų pačių įstatų ir tos pat knygos 1 d. 162 str. (už išneštų su savim daiktų išaikvojimą) teismas skiria už pirmąjį nusikaltimą 4½ metų sunkiųjų darbų kalėjimo ir už antrąjį — 2 mėn. atskiro karinio kalėjimo. Sumetus tas bausmes, teismas paskyrė vieną bendrą bausmę — 4½ metų sunkiųjų darbų kalėjimo. Atsižvelgiant į teismo Buršteino mažiau 21 metų amžių, teismas, einant B. K. 57 str. sumažino bausmę trečdaliu, t. y. iki 3 metų sunkiųjų darbų kalėjimo. Kadangi Buršteinas iki padarymo nusikaltimo tarnavo kariuomenėje tik 3—4 mėnesius, teismas rado teisingu sumažinti bausmę, einant K. Į. XXII kn. 79 str. iki 2 metų sunkiųjų darbų kalėjimo. Turint galvoje teismo Buršteino prisipažinimą kaltėje ir atgailą už padarytą nusikaltimą, teismas pasak B. K. 53 str., sumažino bausmę iki 15 mėn. paprasto kalėjimo. Einant Amnestijos Įstatymo III p. likusią bausmę vienu trečdaliu, t. y. iki 10 mėnesių paprasto kalėjimo, kurią bausmę galutinai Buršteinui ir paskyrė. Be to teismas skyrė 9 mėn. ir 20 dienų atsėdėtų prieš teismą. Išaikvotų valdžios daiktų kaina sumoje 768 auks. iš teismo Buršteino priteista izdo naudai.

5. 1921 m. vasario 26 d. 1 lauko ligoninės kareiviui Pranui Lechavičiui už nusidedamus darbus, B. K. 1 p. 591 str. ir K. Į. XXII kn. 133 str. papildyme (L. K. įsak. 231 Nr.) numatytus (už tai kad: 1) paėmęs iš ligonių pinigų prekėms jiems nupirkti, prekių neatnešė, o pinigus pasisavino ir 2) komandiruotas tarnybos reikalais iš komandiruotės negrįžo ir išbuvo pabėgęs apie 2 mėnesius), teismas skyrė: už pirmąjį 6 mėn. kalėjimo ir už antrąjį 4½ metų sunkiųjų darbų kalėjimo. Einant B. K. 60 str., teismas skyrė Lechavičiui vieną bendrą bausmę, t. y. 4½ metų sunkiųjų darbų kalėjimo su išdavomis B. K. 28 ir 30 str. str. numatytomis. Kaip neturinčiam 21 metų amžiaus, teismas, remiantis B. K. 57 str., sumažino tą bausmę iki 3 metų sunkiųjų darbų kalėjimo. Einant Amnestijos Įstatymo III p. teismas likusią bausmę dar sumažino trečdaliu ir galutinai paskyrė 2 metus sunkiųjų darbų kalėjimo su aukščiau pasakytomis išdavomis ir išmetė jį iš kariuomenės tarpo.

6. 1921 m. kovo 17 d. 6 pėst. pulko kareiviui Viktorui Grigui už nusidedamąjį darbą, B. K. 2 d. 581 ir 49 str. įmatytą (už tai, kad išanksto susitaręs su kitais, norėdamas pasipelnyti, įlindo į sandėlį, bet pagrobtų prekių išnešti nespėjo dėl ne nuo jo priklausančių aplinkybių), teismas skyrė 9 mėnesius civilio kalėjimo, kurią bausmę, einant Amnestijos Įstatymo III p. sumažino vienu trečdaliu, o likusią 6 mėn. civilio kalėjimo bausmę dar sumažino trečdaliu, t. y. iki 4 mėn. civilio kalėjimo ir pakeitė ją 6 mėnesiais disciplinarių dalių.

7. 1921 m. balandžio 15 d. 6 pėst. pulko kareiviui Antanui Basakirskiui už nusidedamąjį darbą, B. K. 1 d. 464 str. įmatytą (už užmušimą ne-

tįčia), teismas rado teisingu paskirti 9 savaites paprastame kalėjime kalėti, kurią bausmę, einant Amnestijos Įstatymo III p. sumažino vienu trečdaliu, t. y. 3 savait. Be to teismas rado reikalingu einant B. K. 53 str. (prisipažinimas kaltėje) dar sumažinti bausmę, paliekant galutiną formą 3 savaites paprasto kalėjimo, o šią bausmę, einant K. Į. XXII kn. IV pastebėjimu prie 8 str., pakeitė 4 savaitėmis daboklės.

8. 1921 m. balandžio 22 d. Intendantūros neriškuotės kuopos Kazys Strikulis už nusidedamąjį darbą K. Į. XXII kn. 4 d. 232 str. ir B. K. 51 str. įmatytą (už tai, kad susitaręs su kitu išaikvojo valdžios cukraus ir jį pasisavino), nubaustas 2 metams sunkiųjų darbų (grąsos) kalėjimo su išdavomis B. K. 28 ir 30 str. įmatytomis. Be to priteista iš Strikulio izdo naudai Armijos Intendantos asmenyje izdo nuostoliai sumoje 2330 auks.

9. 1921 m. balandžio 25 d. buvusiems Panevėžio komendantūros kareiviams Antanui ir Petriui Ulvidams už nusidedamus darbus, įmatytus abiejų pirmąjį—K. Į. XXII kn. 131 str. (už savavališką pasišalinimą iš dalies ir kariuomenės), antrąjį — K. Į. XXII kn. 163¹ str. (už pražudymą išduotų jiems valdžios šautuvų su durtuvais) ir trečiąjį — K. Į. XXII kn. 162 str. (už pražudimą išduotų jiems valdžios rūbų ir šarvuotės), teismas skyrė už pirmąjį nusikaltimą—3 mėnesius atskiro karinio kalėjimo, už antrąjį—4 metus sunkiųjų darbų kalėjimo kiekvienam ir už trečiąjį—2 mėn. atskiro karinio kalėjimo kiekvienam. Einant B. K. 60 str., teismas paskyrė teisiams vieną bendrą bausmę — 4 metus sunkiųjų darbų kalėjimo kiekvienam, bet einant Amnestijos Įstatymo III p., sumažino bausmę vienu trečdaliu, t. y. iki 2 metų ir 8 mėnesių sunkiųjų darbų kalėjimo abiem su išdavomis, B. K. 28 ir 30 str. str. įmatytomis. Atsižvelgiant į Petro Ulvido mažiau 21 metų amžių, teismas, einant B. K. 57 str., sumažino jam bausmę ligi 1 metų ir 9 mėnesių sunkiųjų darbų (grąsos) kalėjimo. Galutinai paskyrė Antanui ir Petriui Ulvidams sunkiųjų darbų (grąsos) kalėjimo: pirmam 2 metus ir 8 mėnesius ir antram—1 metus ir 9 mėnesius abiem su išdavomis, B. K. 28 ir 30 str. str. įmatytomis ir išmetė juos iš kariuomenės tarpo. Be to teismas leido Karo vyriausybei išieškoti iš teismųjų Antano ir Petro Ulvidų pražudytų daiktų kainą.

Redakcijos atsakymai.

Leit. Mačiukai. Nusiųntam Rikiuotės Sk.

Robertui Šteinertui. Negali, nes neskaitomas specialistu.

Viršylai Velyviui. Galima.

V. Dirsei. Mokama alga.

Jonui Žiūrai. Galima, jei sutinka dalies vadas.

Jurgiui Dainai. Žingsnis kariuomenėje, turi didesnės ir svarbesnės žymės, ne kaip Tamsta savo rašiny nupasakojote. Karo menas turi savo reikalavimų, kurių kiekviena kariuomenė turi laikytis. Nespausdinsim.

Rumbinui. Tamstos klausimai labai neaiškiai parašyti, taigi mes jų nesupratom.

Ant. Astrauskui. Galima.